

EURÓPSKY
DVOR
AUDÍTOROV

SK

Prejav

Brusel 13. októbra 2016

Prejav Klausea-Heinera Lehneho, predsedu Európskeho dvora audítorov

Prezentácia výročnej správy EDA za rok 2015
Výbor Európskeho parlamentu pre kontrolu rozpočtu (CONT)
Brusel 13. októbra 2016

V prednesenom texte sa môžu vyskytnúť odchýlky.
V prípade rozdielov má prednosť hovorený text.

ECA Press

Mark Rogerson – hovorca

Tel.: (+352) 4398 47063

Mobil: (+352) 691 55 30 63

Damijan Fišer – pracovník tlačového oddelenia

Tel.: (+352) 4398 45410

Mobil: (+352) 621 55 22 24

12, rue Alcide De Gasperi L-1615 Luxembourg

E-mail: press@eca.europa.eu

[@EUAuditorsECA](https://twitter.com/EUAuditorsECA)

Youtube: [EUAuditorsECA](https://www.youtube.com/EUAuditorsECA)

eca.europa.eu

Vážená pani predsedkyňa,
vážená pani podpredsedníčka Georgieva,
ctené panie poslankyne, ctení páni poslanci Európskeho parlamentu,

je mi veľkou ctou prezentovať Vám výročnú správu Európskeho dvora audítorov za rok 2015 tento rok – môj prvý rok vo funkcii predsedu Dvora audítorov a vlastne môj prvý mesiac v práci.

Udalosti od konca roka 2015 otriasajú základmi Európskej únie a v dôsledku toho sme začali obdobie sebareflexie. Každý si kladie otázku: prečo sa tak mnoho občanov otáča chrbtom európskemu projektu? Myslím si, že čiastočnou odpoveďou na túto otázku je, že my – európske inštitúcie – sme do istej miery stratili dôveru našich občanov. V nasledujúcich mesiacoch a rokoch bude hlavnou výzvou pre EÚ získať túto dôveru späť. A myslím si, že Európsky dvor audítorov bude hrať dôležitú úlohu v tomto procese. V nasledujúcich pár minútach by som sa rád pozrel smerom vpred na to, čo je potrebné urobiť, aj smerom nazad na to, čo sme zistili v správe za rok 2015.

Je jasné, že by mala prísť reforma, ale bez ohľadu na jej formu, musí byť postavená na stabilných finančných základoch. Či už má EÚ 28 členov alebo 27, riadna finančná správa zostane rovnako dôležitá. Podľa názoru Dvora audítorov sú obzvlášť dôležité štyri zložky.

Po prvé, EÚ musí viesť dobré účtovníctvo. Ľudia nám ani len nemôžu začať dôverovať, ak neveria, že sa staráme o ich peniaze náležite a vieme dobré účtovníctvo o tom, ako to robíme.

Účtovná závierka EÚ za rok 2015 bola pripravená podľa medzinárodných štandardov a poskytuje pravdivý a verný obraz zo všetkých významných hľadísk. Mohli sme tak opätovne vyjadriť výrok bez výhrad k spoľahlivosti závierky.

Sumy, ktoré sa však majú uhradiť za súčasný rok a budúce roky, zostávajú na veľmi vysokej úrovni. A Komisia nevytvorila predpoveď tokov hotovosti, ktorá by sa týkala ďalších siedmich až desiatich rokov. Takáto predpoveď by umožnila, aby zúčastnené strany predvídali budúce platobné požiadavky a rozpočtové priority. Tiež by prispela k spätnému získaniu dôvery. Strednodobá predpoveď platieb Komisie je krokom správnym smerom.

Po druhé, EÚ musí zabezpečiť, aby sa jej finančné pravidlá uplatňovali správne.

Peniaze prichádzajúce do súčasného rozpočtu EÚ a vynakladané z neho sú správne zaznamenané, ale stále sa robí príliš veľa chýb pri ich vynakladaní, zväčša v členských štátoch. Odhadovaná chybovosť, ktorou sa meria miera nezrovnalostí, je v platbách za rok 2015 na úrovni 3,8 %. Je to zhruba podobne ako v predchádzajúcich rokoch, avšak stále nad našim prahom významnosti 2 %.

Opätovne sme zistili najvyššiu odhadovanú chybovosť vo výdavkoch v rámci „hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti“ (5,2 %) a „konkurencieschopnosti pre rast a zamestnanosť“ (4,4 %). Administratívne výdavky mali najnižšiu odhadovanú chybovosť (0,6 %).

Dobré správy sú, že nápravné opatrenia, ktoré vykonávajú orgány v členských štátoch a Komisia, mali pozitívny vplyv na odhadovanú chybovosť. Inak by bola nad 4 %.

A Komisia neposkytuje posúdenie dosahu potenciálnych, budúcich nápravných opatrení na rok 2015.

Hoci Komisia prijala kroky na zlepšenie jej posúdenia rizika a dosahu nápravných opatrení, stále existuje priestor na zlepšenie.

Spätné získanie dostatočnej sumy peňazí, ktorým by sa chybovosť dostala pod dve percentá, by bolo chvályhodným úspechom. Stále si však myslíme, že prevencia je lepšia než liečba.

Pre európskeho daňového poplatníka by bolo oveľa lepšie, ak by Komisia a členské štáty v prvom rade vynakladali viac peňazí správne namiesto toho, aby míňali čas a náklady na ich spätné získavanie po zistení chýb.

Ak by Komisia, orgány v členských štátoch či nezávislí audítori boli využili všetky informácie, ktoré mali k dispozícii, mohli predísť značnej časti chýb pred uhradením príslušných platieb, alebo ich zistiť a napraviť.

Naše výsledky tiež poukazujú na to, že je priestor na zníženie chýb zlepšením návrhu výdavkových systémov.

Jedným z hlavných vplyvov na úroveň chybovosti je rozdiel v modeloch rizika medzi systémami preplácania nákladov, pri ktorých EÚ prepláca náklady na oprávnené činnosti na základe vyhlásení príjemcov, a systémami založenými na nárokoch, pri ktorých sú platby podmienené splnením podmienok. Chybovosť pri preplácaní nákladov (5,2 %) je viac než dvakrát vyššia ako pri nárokoch (1,9 %).

Ľudia nemôžu veriť systému, ktorému nerozumejú. Zlepšenie návrhu výdavkových systémov zníži chybovosť a umožní ľuďom využívať tieto systémy s väčšou dôverou.

Vážená pani predsedkyňa, ctené panie poslankyne, ctení páni poslanci,

v čase, keď prosperitu nemožno považovať za samozrejmosť naši občania potrebujú vedieť, že každé euro minuté v ich mene je v prvom rade vynaložené správne a s čo najlepším účinkom.

Znamená to tiež zabezpečiť, aby dostatočné množstvo finančných prostriedkov mohlo byť nasmerovaných na dohodnuté priority politik s dostatočnou rezervou na riešenie krízy. V rámci súčasných opatrení sa obe záležitosti ukázali byť náročné.

Z týchto dôvodov môj predchodca hovoril o potrebe „úplne nového prístupu“.

Je stále príliš skoro povedať, kedy a či sa to stane realitou. Videli sme už však preskúmanie v polovici trvania súčasných výdavkových plánov.

Obsahuje niekoľko legislatívnych návrhov na zlepšenie pružnosti rozpočtu a zjednodušenie rozpočtových pravidiel. Dvor audítorov poskytne svoje stanovisko k týmto návrhom v primeranom čase.

Vítame zameranie na výsledky, na ktoré opätovne vyzýva Európska komisia. Stále však chýba rozmer hodnoty za peniaze – a tým sa dostávam k tretej zložke riadnej finančnej správy.

Naši občania chcú a potrebujú vidieť, že EÚ zabezpečuje hodnotu za peniaze. Potrebujú cítiť, že získavajú výhodnejšiu ponuku, ako by im dokázali zabezpečiť ich vlastné vnútroštátne orgány.

Priniesli však projekty EÚ hodnotu za peniaze v roku 2015? Boli ich ciele realistické od začiatku? Boli príslušné náklady primerané – pričom „primerané“ sa definuje na základe jasnej referenčnej hodnoty? Bol program alebo projekt viac alebo menej nákladný, ako by bol na inej úrovni vlády?

Na tieto otázky nemôže existovať jednoduchá odpoveď, kým sa nezavedú správne opatrenia pre výkazníctvo.

Tento rok sme zdôraznili výzvy, ktorým Komisia čelí pri vykazovaní výsledkov výdavkov z programu Horizont 2020 na výskum a inovácie.

Pri programe Horizont 2020 sme zistili, že hoci došlo k zlepšeniam v porovnaní so siedmym rámcovým programom, schopnosť Komisie monitorovať výkonnosť programu a predkladať o nej správy bola obmedzená. Prepojenia medzi 10 novými politickými prioritami Komisie a strategickým rámcom stratégie Európa 2020/ programu Horizont 2020 je potrebné bližšie objasniť. Táto chýbajúca jasnosť môže ovplyvniť aj ostatné činnosti EÚ.

Určitý pokrok sa dosiahol v ukazovateľoch, ktoré Komisia používa na meranie výkonnosti, ale nedostatky zostávajú. Generálne riaditeľstvá Komisie tiež musia lepšie vypracúvať ciele v oblasti riadenia.

Opätovne vítame výzvu Komisie v preskúmaní v polovici trvania na jednoduchšie a integrovanejšie výkazníctvo o plnení rozpočtu EÚ a hospodárení s ním.

Toto my odporúčame už niekoľko rokov.

Tiež sme povedali, že by sa mali prijať ďalšie opatrenia, ak sa nedosahuje hodnota za peniaze.

Či sa všetky peniaze vynakladali v súlade s pravidlami a boli náležite zúčtované, to je v súčasnosti koniec záležitosti. Nemal by byť.

Potrebné sú reálne stimuly na dosiahnutie hodnoty za peniaze namiesto len dosahovania výdavkových cieľov a predchádzania porušovaniu pravidiel.

Pretože aj ak sa všetky peniaze zúčtujú a dodržia všetky pravidlá, nezaručuje to, že projekty financované EÚ poskytnú hodnotu za peniaze.

Ak ľudia nevedia rozoznať, že systém pracuje pre nich, nemôžeme očakávať, že mu budú dôverovať.

Potrebuje vidieť hmatateľné výsledky a zdroje vynaložené na ich dosiahnutie. Tento vzťah – hodnota poskytnutá vynaložením peňazí – je potrebné oveľa viac objasniť.

Vážená pani predsedkyňa, ctené panie poslankyne, ctení páni poslanci,

dôvera si tiež vyžaduje transparentnosť a istotu, ktoré sú štvrtou zložkou riadnej finančnej správy.

Komisia musí predkladať správy Parlamentu a verejnosti o tých pravých veciach a to, čo je predmetom správ, je potrebné náležite skontrolovať a vykonať nezávislý audit.

Zvýšené využívanie finančných nástrojov, ktoré nie sú priamo financované z rozpočtu EÚ ani nie sú nami kontrolované, predstavuje väčšie riziká z hľadiska povinnosti zodpovedať sa a koordinácie politik a operácií EÚ.

Naše audity neposkytujú len nezávislé uistenie, ale sú aj príležitosťou pre vyjadrenie odporúčaní, ako zlepšiť finančnú správu EÚ.

Komisia prijíma a zavádza vysoký podiel našich odporúčaní.

Napriek primeranej celkovej miere informovanosti o našich odporúčaní členskými štátmi je však veľká rôznorodosť v miere prijímania následných opatrení. V dôsledku toho vidíme len mierne dôkazy o zmenách v politike a postupoch na vnútroštátnej úrovni.

Vážená pani predsedkyňa, ctené panie poslankyne, ctení páni poslanci, je potrebné zlepšiť finančnú správu EÚ. EÚ musí vykonať tie správne reformy a vykonať ich čoskoro.

Čas pre rozhodnutie sa rýchlo blíži. Predložíme naše pripomienky a odporúčania k návrhom Komisie a tešíme sa na ich ďalšie prerokovanie.

Ak máme vytvoriť finančný systém EÚ, ktorý bude schopný získať dôveru našich občanov, inštitúcie EÚ musia spolupracovať. Verím, že to dokážeme.